

1. *Jätehuollon ja vesihuollon taksojen ja hintojen perusteet.* Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että hinnoittelun ja taksojen muutosten perusteet tulisi avata selkeästi, jotta asiakkaat voivat muodostaa helpommin käsityksen syistä, jotka johtavat muutoksiin. Jätehuollon kustannusten ja taksojen kehitystä tulee seurata lähivuosina. Hinnoittelussa tulisi ottaa selkeämmin huomioon asukkaiden yhdenvertainen kohtelu asumismuodosta riippumatta.

Lausunto Vesihuollon toimiala: Vesihuoltolain mukaan vesihuollon ja huleveden viemäröinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän veden ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Lisäksi laitos voi periä liittymismaksua ja perusmaksua sekä muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista.

Vesihuollon kustannuksista merkittävä osa liittyy vesihuollon rakentamiseen. Veden käyttömaksu on kaikille vedenkäyttäjille sama, mutta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti perusmaksun- ja liittymismaksun suuruus on tyypillisesti kiinteistötyypistä riippuvainen. Näin myös HSY:n maksurakenteessa.

Vesihuollon investointikustannukset ovat huomattavasti käyttökustannuksia suuremmat. Vesihuollon kymmenen vuoden investointiohjelman laatimisen yhteydessä laaditaan myös talousmalli. Talousmallin avulla arvioidaan maksujen suuruutta talouden tasapainon näkökulmasta. Talousmallin 2020 mukainen korotus olisi ollut yhteensä 4,0 % koostuen reaalikorotuksesta 2,0 %, inflaatiosta 1,1 % ja peruspääoman koron kompensatiosta 0,9 %. Maksuja koskeva esitys ja hallituksen päätös korotti hintoja keskimäriin 2,7 %.

Hinnoittelun ja taksojen muutosten perusteet selkeästi tiedottaa, jotta asiakkaat voivat muodostaa käsityksen vesihuollon maksujen muodostumisesta ja oikeellisuudesta.

Lausunto Jätehuollon toimiala: Jätelain mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätteen loppukäsittelyn kustannuksiin ja siitä perittävään maksuun on sisällytettävä loppukäsittelylaitoksen tai -paikan perustamisen, käytön, käytöstä poistamisen, jälkihoidon ja vakuuden kustannukset sekä muut niihin rinnastettavat kustannukset. Jätteiden loppukäsittelystä kaatopaikalla perittävään maksuun on sisällytettävä jälkihoidon arvioidut kustannukset vähintään 30 vuoden ajalta. Jätemaksulla katetaan lisäksi myös mm. jäteneuvonnan, rekistereiden ja muiden jätehuollon järjestämiseen liittyvien tehtävien hoidosta aiheutuvat kustannukset. Jätemaksulla saa kerätä enintään kohtuullisen tuoton pääomalle.

Jätelaissa on lisäksi säädetty ns. ohjaavan taksan käytöstä: jätemaksujen on mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että eri jätelajien jätehuollosta perittäviä maksuja voidaan porrastaa niin, että kierrätettävistä jätteistä peritään suhteessa pienempää maksua kuin sekajätteestä. Hinnoittelussa on kuitenkin vältettävä perusteetonta ristiinsubventiota eri jätejakeiden välillä ja huolehdittava siitä, että eri jätelajien käsittelystä jätteen tuottajalta perittävä kokonaishinta kattaa kustannukset täysimääräisesti.

Jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa. Jätemaksujen tulee olla palvelutasoon nähden tasapuolisia ja kohtuullisia niin, ettei eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan. HSY:n toimialueella käytössä olevat jäteastioiden tyhjennyshinnat ovat kaikille kiinteistöille samat, riippumatta kiinteistön etäisyydestä jätteen käsittelypaikkaan.

Jätelain mukaan jätemaksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä jätetaksassa. Jätetaksaan 2022 lisätään ns. yleinen osa, jossa esitetään aiempaa laajemmat perustelut HSY:n jätemaksuille. Lisäksi taksamuutoksesta tiedotetaan asiakkaita erikseen sekä hallintolain 62 §:n mukaisena yleistiedoksi antona, että erillisellä asiakaskirjeellä. Asianosaisilla on oikeus valittaa taksan hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

2. Tarkastuslautakunta toivoo, että taksamuutoksien valmistelussa kiinnitettäisiin huomiota kuulemismenettelyn käyttöön.

Lausunto: Jätelain mukaan vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta jätetaksan hyväksymistä koskevan asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Hallintolain 41 §:n mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla. Asian vireilläolosta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos se vaarantaa ratkaisun tarkoituksen toteutumisen tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa taikka jos se on ilmeisen tarpeetonta.

Vaikutusmahdollisuuksien varaamista koskevat säännökset jättävät osittain tulkinnanvaraiseksi, milloin asian vireilläolosta ilmoittaminen ja kuuleminen on tehtävä ja milloin se olisi ilmeisen tarpeetonta. Mikäli jätetaksan valmistellaan esimerkiksi vähäinen, yleistä hintakehitystä vastaava korotus, voitaneen kuulemista pitää tarpeettomana, sillä oikeussuojan tarve on vähäinen. Sen sijaan tilanteessa, jossa taksaa muutetaan olennaisella tavalla, sen rakennetta muutetaan tai hintoja nostetaan vähäistä enemmän, tulisi vaikutusmahdollisuudet varata. Koska vaikutusmahdollisuuksien varaamatta jättäminen voi olla menettelyvirhe, joka aiheuttaa päätöksen kumoamisen, tulee HSY jatkossa varaamaan vaikutusmahdollisuudet osana kaikkien taksamuutosten valmistelua. Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen toteutetaan hyvissä ajoin ennen lopullisen päätöksen tekemistä, jotta kuntalaiset ja asianosaiset ehtivät perehtyä valmisteltavaan muutokseen ja laatia kannanottonsa.

3. *Henkilöstökyselyt.* Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että johdon ja henkilöstön väliseen kommunikaatioon tulee panostaa edelleen yhtenä keinona rakentaa luottamusta.

Lausunto: Koko talon yhteisiä henkilöstöinfoja on pidetty säännöllisesti. Uutena kommunikaation lisäämisen keinona henkilöstölle on annettu mahdollisuus esittää etukäteen kysymyksiä. Tämä onkin tuonut uutta sisältöä ja vuorovaikutusta tilaisuuksiin. Johtoryhmän jäseniä on osallistunut työ- ja vuorovaikutuskulttuurin

enemmän yhdessä teeman tuotekehitystyön erikoisammattitutkintokoulutukseen.
Osallistujat ovat HSY:n työntekijöitä ympäri organisaatiota ja eri tehtävistä.
Osallistuminen on vapaaehtoista. On järjestetty säännöllisiä tapaamisia
toimitusjohtajan ja pääluottamusmiesten kanssa.